

Pilis-oldal Erdőrezervátum

ER-01 (HU)

Pilis-oldal Erdőrezervátum (Pilis)

magterület: 44.9 ha; védőzóna: 123.2 ha; összes terület: 168.1 ha

magterület hrsz és erdőrészlet: Pilisszántó 084/1-ből 4A; Pilisszentkereszt 021-ből 19A, 23A, 23B, 23ÚR

védőzóna hrsz és erdőrészlet: Pilisszántó 084/1-ből 3A, 3NY, 4NY, 5A, 5B, 5C, 5RL; Pilisszentkereszt 021-ből 13A, 13B, 13C, 13NY2, 13NY3, 18A, 18NY, 20A, 20B, 20ÚR, 22A, 22B, 22NY, 22ÚR, 23NY, 24A, 24B, 24NY1, 24ÚR

14/2000. (VI. 26.) KöM rendelet a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság illetékességi területén lévő egyes védett természeti területek erdőrezervátummá nyilvánításáról

Dunántúli-középhegység

Pilisi Parkerdő Zrt.

Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság

Eseménykövetés (EK)

Történet

2023

Az északi magterület még a zárt, vágásos bükkös szálerdő képét őrzi. A 2014-es jegesedés koronatörései nagyrészt regenerálódtak, viszont kisebb mértékű kőrispusztulás tapasztalható. A déli kitettségű magterület sarj eredetű virágos kőrises, molyhos tölgyesében a korábbi jégtörés a fák jelentős részét tövestől kifordította, ezért itt kiemelkedően sok a fekvő holtfa. A bükkös lékeiben elindult a bükk felújulása, de a magas kőrist a vad visszarágja. A mezei juhar újulata azonban mindenhol képes felnőni. Az aljnövényzet rendkívül fajgazdag, a fafajok diverzitása is magas. A védőzóna bükkösében és a sziklás gerincháton örökzöld gazdálkodás folyik.

2022/23 - FŐBB ALAPFELMÉRÉSI EREDMÉNYEK

A FAÁSZ, ÚJCS és ANÖV alapfelmérések elkészültek. A főbb eredményeket egy kutatási jelentés foglalja össze. A kutatási jelentés külön-külön is bemutatja a magterület háromféle, markánsan eltérő erdőtípusának (felhagyott bükkös;

magas kőrises elegyes tölgyes tetőerdő; virágos kőrises, molyhos tölgyes bokorerdő) eredményeit. Itt csak az átlagértékeket ismertetjük, amely mögött rendszerint nagy különbségek vannak (részletesebben lásd a kutatási jelentést). ... *Horváth Ferenc és mtsai (2024): A Pilis-oldal Erdőrezervátum országosan egységes alapfelmérése, 2022-2023. Kutatási jelentés, HUN-REN ÖK, Ökológiai és Botanikai Intézet, Vácrátót*

mintavételi pontok (ismétlések) száma	94%
átlagos lombkorona-záródás	76%
nagyobb természetes lékek aránya	71%
átlagos állománymagasság	21,2
átlagos sűrűség (N)	1101 törzs/ha
átlagos körlapösszeg (G)	35,2 m²/ha
átlagos élőkészlet (V - SZILV)	414 m³/ha
álló holtfák és csonkok sűrűsége	151 holtfa/ha
álló holtfák és csonkok körlapösszege	3,1 m ² /ha
holt MK az összes MK-hez (élők+holt) képest	14%
holt B az összes B-höz (élők+holt) képest	4%
fekvő holtfa mennyisége	47,4 m³/ha

Elegyarányok (átlagosan): magas kőrís 23%, virágos kőrís 16%, cser 16%. molyhos tölgy 15%, bükk 14%, kocsánytalan tölgy 7%, mezei juhar 3%, gyertyán 2%, egyéb fafajok (HSZ, BABE, SM) 1%. Cserjék (HUSO, galagonyák, mogyoró) összesen 2%. ... de a három erdőtípus között nagyok a különbségek (részletesebben lásd a kutatási jelentést).

2016

Az erdőrezervátum két magterülettel rendelkezik. A Pilis-tető "örökerdő"-s gazdálkodásra átállított bükköseihez leginkább az **északi magterület** hasonlítható (korábban Pilisszentkereszt 19/A, jelenleg 3/C), amely még a zárt, vágásos szálerdő képét őrzi. A védőzónában nyitott lékekben már sűrű természetes újulat alakult ki. Ebben a kisebb részletben az MTA ÖK 2014-ben elvégezte az egységes felmérést, amelyhez viszonyítva 2016-ban megismételtük a fekvő holtfa felmérését, hogy értékelhessük a [2014 decemberi jégtörés](#) mértékét. A jégtörés átlagosan **20 m³/ha** leszakadt ág és koronarész holtfát eredményezett a korábban is meglévő átlagosan 12-13 m³/ha fekvő holtfához képest. Ez kismértékű bolygatásnak tekinthető. A **déli kitettségű magterület** hegyoldalon húzódó tölgyesében és bokorerdőiben a jégtörés és dőlés mértéke nagyobb, mivel a meredek oldalban a fák jelentős része tövestől kifordult. Ebben az állományrészben 2 mintavételt csináltunk, amelyből kitűnt, hogy a korábbi holtfa mennyiség is magasabb (40-50 m³/ha), ugyanakkor a jégtörés/dőlés következtében fekvő holtfa is több, mintegy 50 m³/ha nagyságrendű – így itt az összes fekvő holtfa megközelíti a 90-100 m³/ha mennyiséget. ... *Horváth Ferenc*

2014

Decemberben **rendkívüli jégtörés történt**, elsősorban a Börzsönyben és a Pilis-Visegrádi hg. magasabban fekvő erdőiben (lásd: [Wikipedia](#)). Ez jelentős mértékben érintette a Pilis-oldal ER állományát is, amelyről felmérés is készült. ...
Horváth Ferenc

2009

Az erdőrezervátum magterületén nagyrészt homogén állomány-szerkezetű középkorú bükkösök és egykor túllegeltetett, túlhasznált, sarjztatott zárt és nyílt molyhostölgyes, mész- és melegkedvelő tölgyesállományok találhatók. Az erdő még nem mutat látható dinamikát. A vadállományt a gazdálkodó az elmúlt években erőteljesen visszaszorította és szabályozza. A védőzóna bükkösében korábban lékvágásos kísérletet (1 famagasságnyi méretű lékekkel) állított be az ERTI; ezek egy részét utólag bekerítették a vad kizárása érdekében. Az elmúlt évek **alapvető változása**, hogy a gazdálkodó (Piliserdő Rt) a Pilis-tömb bükköseit **szálalógazdálkodásra** (szálalóvágásra ill. szálaló üzemmódra) kezdte átállítani, az állományokat foltosan, gyenge eréllyel és többszörös visszatéréssel "mikrolékekkel" sűrűn megnyitotta, ennek következtében foltokban, erőteljes és egészséges újulat nőtt fel a területen. Míg a magterületre továbbra is a felhagyott gazdasági erdő képe a jellemző, addig azon kívül, a természetes erdőszerkezetre jobban hasonlító, változatos (szálaló) erdőkép van kialakulóban. ... *Horváth Ferenc*

1999

"Nagyrészt homogén állomány-szerkezetű középkorú bükkösök és egykor túllegeltetett, túlhasznált, sarjztatott, zárt és nyílt molyhostölgyes, mész- és melegkedvelő tölgyesállományok találhatók a területen. Az erdő még nem (vagy csak kis mértékben) mutat látható dinamikát. A vadállomány túlságosan magas. A bükkösökben csoportos szálalóvágásos kísérlet indult. A gazdálkodó (Piliserdő Rt) az egész Pilis-tömb bükköseit szálalógazdálkodásra tervezi átállítani." ...
Horváth és Bölöni (2002) Az ER-ok kutatásszempontú besorolása és rövid jellemzése 1999-ben

Besorolás 99: Eseménykövetés (EK)

Fő eredmények

[Horváth Ferenc, Molnár Csaba, Papp Mónika, Szegleti Zsófia, Vig Ákos \(2024\): A Pilis-oldal Erdőrezervátum országosan egységes alapfelmérése, 2022-2023.](#)

Kutatási jelentés, HUN-REN ÖK, Ökológiai és Botanikai Intézet, Vácrátót, 18 old.

UNESCO MAB (2017) Pilis Biosphere Reserve Management Plan. Esztergom - Visegrád, pp. 20.

Csépányi Péter (2016): Örökerdők a Pilisi Parkerdőben. Pilisi Parkerdő Zrt., 15 old.

Horváth F. és Bajomi B. (szerk., 2016) Erdőrezervátumok a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság területén. Cincér különszám, 13 old.

Horváth F., Vida A., Bajomi B. (2016): A 2014 decemberi jégtörés mértékének becslése...; Jelentés; Kézirat, Vácrátót

Horváth F. és Bölöni J. [összeállította] (2002): Az erdőrezervátumok kutatásszempontrú besorolása és rövid jellemzése 1999-ben. In: Horváth és Borhidi [szerk.]: A hazai erdőrezervátum-kutatás célja, stratégiája és módszerei, TermészetBÚVÁR K, Bp, 276-287.

Válogatott fényképek

A déli kitettségű Pilis-oldal tölgyese jégtörés után másfél évvel

Pilis-oldal Erdőrezervátum

Pilisszentkereszt 4C (2013); korábban 23A (1998)

Horváth Ferenc (ÖK ÖBI)

2016

[DELI_OLDAL_DSCN1613.JPG](#)

Északi magterület bükköse (MVP F-08) koronaszint) tavasszal, kistokú jégtörés után másfél évvel

Pilis-oldal Erdőrezervátum

Pilisszentkereszt 3C (2013); korábban 19A (1998)

Horváth Ferenc (ÖK ÖBI)

2016

[F-08_P1100436.JPG](#)

Északi magterület bükköse (MVP F-08) tavasszal, kistokú jégtörés után másfél évvel

Pilis-oldal Erdőrezervátum

Pilisszentkereszt 3C (2013); korábban 19A (1998)

Horváth Ferenc (ÖK ÖBI)

2016

[F-08_P1100432.JPG](#)

Tölgyes (MVP G-21 koronaszint) kisértés után
másfél évvel

Pilis-oldal Erdőrezervátum

Pilisszentkereszt 4D (2013); korábban 23B (1998)

Horváth Ferenc (ÖK ÖBI)

2016

[G-21_DSCN1603.JPG](#)

Tölgyes (MVP G-21) kisértés után másfél évvel

Pilis-oldal Erdőrezervátum

Pilisszentkereszt 4D (2013); korábban 23B (1998)

Horváth Ferenc (ÖK ÖBI)

2016

[G-21_DSCN1599.JPG](#)

Válogatott publikációk

Összes publikáció

-
- 2023 Zoltán, László, Ferenc Szmorad, Tibor Standovár (2023): Heavy Ungulate Pressure behind the Disappearance of Regeneration in Hungarian Forests. Forests 2024, 1-15, 54.
-
- 2022 Kollár Tamás (2022): Bükk (*Fagus sylvatica*) állományok fatermési függvénye és táblája az ERTI tartamkísérleti hálózatának adatbázisa alapján. Erdészettudományi Közlemények 12(1-2): 5-29.
-
- 2021 Csépanyi Péter (2021): Az örökerdő-gazdálkodás alapjai - II. Előadás, Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kar, 67. old.
-
- 2017 Csépanyi Péter, Magassy Erik, Kontor Csilla, Szabó Csilla, Szentpéteri Sándor, Németh Rita, Németh Zoltán, Müller Szabolcs, Szabó Miklós, Kovács András, Szenthe Gábor, Limp Gábor, Ocsovai Zoltán, Brandhuber Ádám, Farkas Viktor, Petrik János (2017): A 2014. decemberi jégkár okai és következményei a Pilisi Parkerdő Zrt. által kezelt erdőállományokra. Erdészettudományi Közlemények 7(1): 25-41.
-
- 2017 UNESCO MAB (2017) Pilis Biosphere Reserve Management Plan. Esztergom - Visegrád, pp. 20.
-
- 2016 Csépanyi Péter (2016): Örökerdők a Pilisi Parkerdőben. Pilisi Parkerdő Zrt., 15 old.
-

2016	Führer Ernő, Edelenyi Márton, Jagodics Anikó, Jereb László, Horváth László, Kern Zoltán, Moring Andrea, Szabados Ildikó, Pödör Zoltán (2016): Az időjárás hatása egy időskorú bükkös évenkénti körlap-növekedésére. Erdészettudományi Közlemények 6(1):61-78.
2016	Horváth Ferenc és Bajomi Bálint (szerk., 2016): Erdőrezervátumok a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság területén. Cincér különszám, 13 old.
2015	Bölöni János (szerk.) (2015): Tanulmányok a félszáraz tölgyesek ökológiai viszonyairól. MTA Ökológiai Kutatóközpont Tanulmányai 1. 59 oldal, ISBN 978-963-89460-6-5
2013	Brolly, Gábor, Géza Király (2013): Mapping Forest Regeneration from Terrestrial Laser Scans. Acta Silv. Lign. Hung. 9:135-146.
2002	Horváth F. és Bölöni J. [összeállította] (2002): Az erdőrezervátumok kutatásszempontrú besorolása és rövid jellemzése 1999-ben. In: Horváth és Borhidi [szerk.]: A hazai erdőrezervátum-kutatás célja, stratégiája és módszerei, TermészetBÚVÁR Kiadó, Bp, 276-287.
1994	Horváth I. (1994): Klastrompuszta - a pálos rend bölcsője. Erdészeti Lapok 129(7-8): 239-242., Budapest
1975	Izrael Gábor (1975): Legritkább nagyvadunk a muflon. Élet és Tudomány 30(23):1078-1083.

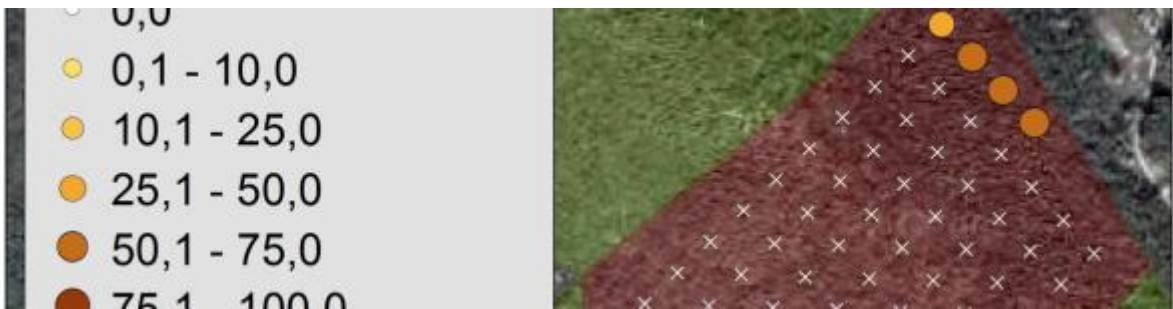
Válogatott kéziratok

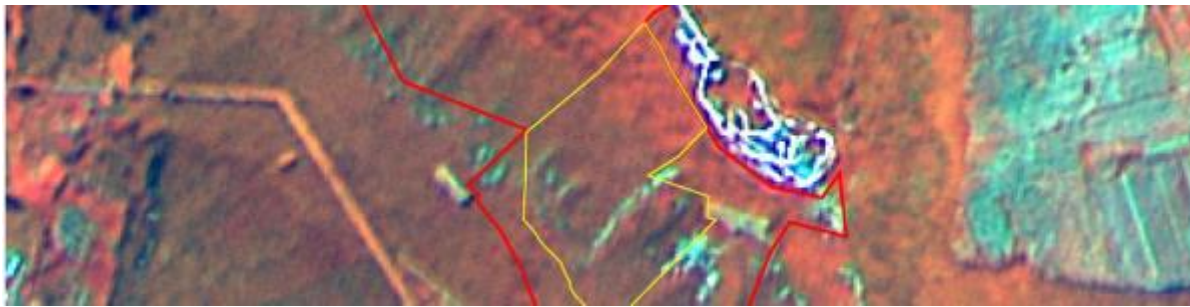
Összes kézirat

2024	Horváth Ferenc, Molnár Csaba, Papp Mónika, Szegleti Zsófia, Vig Ákos (2024): A Pilis-oldal Erdőrezervátum országosan egységes alapfelmérése, 2022-2023. Kutatási jelentés, HUN-REN ÖK, Ökológiai és Botanikai Intézet, Vácrátót, 18 old.
2023	Horváth Ferenc, Molnár Csaba, Papp Mónika (2023): A Pilis-oldal Erdőrezervátum országosan egységes alapfelmérése, 2022(-2023). Kutatási jelentés, ÖK Ökológiai és Botanikai Intézet, Vácrátót, 9 old.
2019	DINPI (2019) Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2018. évi szakmai tevékenységéről. DINPI, Budapest, 136 old.
2018	DINPI (2018) Jelentés a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság 2017. évi szakmai tevékenységéről. DINPI, Budapest, 137 old.
2016	Horváth Ferenc, Vida Alexandra, Bajomi Bálint (2016): A 2014 decemberi jégtörés mértékének becslése és értékelése erdőrezervátumokban és egy szakmai ismeretterjesztő kiadvány összeállítása; Jelentés; Kézirat, Vácrátót

2014	Horváth Ferenc, Demeter László, Guba Erika, Lukács Márió, Szabó Gábor és Zimmermann Zita (2014): A Pilis-oldal Erdőrezervátum, ER-01 FAÁSZ és ÚJCS felmérés adatlapjai; Kézirat, Vácrátót
2005	Illés G. és Szimeth Zs. (2005): Pilis-oldal erdőrezervátum (ER-01) eseménykövetés. Kézirat
2002	Borhidi A. [szerk.] (2002): Erdőrezervátumok hosszútávú fenntartási terveinek készítése - a munka folytatása. Kézirat, Vácrátót
1998	Erdészeti Tudományos Intézet (1998): Erdőművelési kísérletek a Pilisoldal erdőrezervátumban
1998	Kun A. (1998): Pilis-oldal Erdőrezervátum (01) - Erdőrezervátumok 1998. évi szemlézése. Kézirat, Vácrátót
1994	Halupa L. [szerk.] (1994): Összefoglaló jelentés. Az erdőrezervátum hálózat kijelölése a Budapesti Természetvédelmi Igazgatóság és a Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság területén. Kézirat, Budapest
1994	Halupa L. (1994): Az Erdőrezervátum hálózat kijelölése a BTI és a KNPI területén. Kézirat, Budapest
1994	FM Erdőrendezési Szolgálat (1994): Pilisoldal (01) - Erdőrezervátum terület és faállomány adatok, Kézirat, Budapest

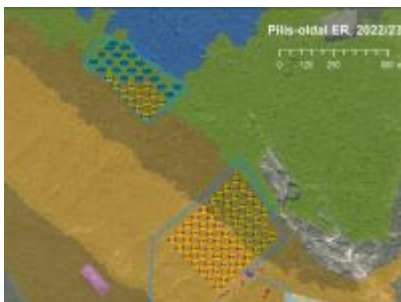

[Previous](#) [Next](#)

Válogatott térképek

ERDŐ+h+a+l+ó és a felmért MVP-ok csoportjai
(erdőtípus zónák)

Pilis-oldal Erdőrezervátum

Horváth Ferenc (ÖK ÖBI)

2024

[1_ABRA_ER-01_PILIS-OLDAL_MVPcsoportok.jpg](#)

Összes fekvő holtfa felmérés 2016-ban

Pilis-oldal Erdőrezervátum

Horváth Ferenc (ÖK ÖBI)

2016

[ER-01_Pilis_2016_fhf.jpg](#)

Pilis-oldal ER magterület és védőzóna úrfelvételen, 2016

Pilis-oldal Erdőrezervátum

2016

[ER-01_mt_vz.jpg](#)

Pilis-oldal ER és környéke, NÉBIH EI - Google úrfelvétel

Pilis-oldal Erdőrezervátum

NÉBIH EI - Google

2012

[orto_1v.jpg](#)

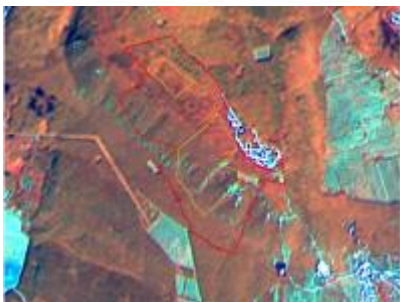
Pilis-oldal ER és környéke, NÉBIH EI Erdőtérkép - Google TOPO

Pilis-oldal Erdőrezervátum

NÉBIH EI - Google

2012

[topo_1v.jpg](#)

Pilis-oldal ER, SPOT4 - FÖMI úrfotótérkép

Pilis-oldal Erdőrezervátum

FÖMI (Eurimage)

1998

[er01_30.JPG](#)

Térképek - link

[Pilis-oldal ER \(Google Maps\)](#)